

NA POŽÁRY S VRTULNÍKEM

„Na výzvu operačního a informačního střediska GŘ Hasičského záchranného sboru ČR odstartoval v 19.11 hod. vrtulník Bell 412 na místo lesního požáru v Broumovských stěnách, nedaleko obce Hlavňov u Teplic nad Metují. Hašení požárů ve skalním masivu probíhalo od 19.52 hod pod dohledem velitele zásahu. Vak na vodu byl plněn v nedalekém rybníce. Celkem bylo shozeno 27 náplní po 910 litrech, což představuje 24 570 litrů vody. Hasební zásah byl ukončen ve 21.40. hod. Velký přínos mělo nasazení hasičů ze směny společné letecké služby vzhledem k jejich zkušenostem z leteckého hašení.“

Předností hašení vrtulníkem je možnost přesného, a tudíž maximálně účinného zacílení dávky vody z výšky nanejvýš několika desítek metrů, z pomalého letu, nebo dokonce z visu. Klasické „křídlaté“ letouny takové přesnosti nemohou dosáhnout.

S koncem letošního roku skončí celoroční zkušební provoz společné každodenní pohotovosti služby tříčlenných posádek vrtulníků Letecké služby Policie ČR a dvou členů Hasičského záchranného sboru. Kolem tří desítek profesionálních hasičů, kteří se ve směnách na letišti v Ruzyni střídají, bylo vybráno z lezeckých družstev HZS Středočeského kraje a Hlavního města Prahy a vycvičeno pro spolupráci s policejním záchranným vrtulníkem. Hlavním cílem této společné služby Policie ČR a Hasičského záchranného sboru ČR je operativní nasazení týmu do jakékoliv mimořádné akce ohrožující životy nebo způsobující značné materiální a ekologické škody.

K dispozici je záchranný vrtulník Bell 412 s výbavou pro evakuaci osob z nepřístupných míst především palubním jeřábem, a dále pro hašení požárů pomocí podvěsných hasičích vaků o objemu 910 nebo 800 litrů vody. Dvoučlenná hlídka hasičských záchranářů má kromě slaňovacích prostředků k dispozici též kompletní vybavení pro zásahy k vyproštění osob z havarovaných vozidel. Tak je možné provést rychlý zásah především při závažných dopravních nehodách a hromadných nehodách na silniční a dálniční síti i v případech zablokování rychlého průjezdu záchraných vozidel.

„Dne 19. 7. 2006 byl na výzvu operačního a informačního střediska HZS vyslán v 17.06 h vrtulník Bell 412 k hašení požáru v chráněné krajinné oblasti Kokořínsko u obce Romanov u Mšena. Místa zásahu bylo dosaženo v 17.22. Na místě už byly připraveny cisterny na plnění vaku a nataženy proudnice. Na palubu vrtulníku byl

Hasičí „bambi-vak“ se plní bez přistání, nejčastěji z rybníků, z řek nebo proudnicemi z hasičských cisteren. Zabere to pokaždé jen pár sekund.

přibrán velitel zásahu, který upřesnil místa, kde se pozemní jednotce nedaří požár lokalizovat. Jednalo se o nepřístupná skalnatá místa. Záchranář ze společné služby řídil doplňování vaků z cisteren. Hašení probíhalo úspěšně, díky výborné koordinaci byly zásahy velmi přesné. Hašení bylo ukončeno na pokyn velitele pozemního zásahu v 18.06 hod. a následně byl s velitelem zásahu na palubě proveden oblet lokality k ověření podezření ze žhárství. Letecký zásah trval 44 minut a v jeho průběhu bylo při osmi náletech shozeno celkem 7 280 litrů vody.“

Během celého roku (do října) se bohužel nepodařilo prakticky ověřit možnosti zásahu společné hlídky při dopravní nehodě, přestože hasiči v pohotovosti jsou vybaveni i technickými prostředky pro vyprošťování

osob z havarovaných vozidel. „Záchranný“ vrtulník Policie ČR k tomu sice byl v několika případech vyžadován, ale shodou okolností v těchto případech bohužel nebylo takzvané letové počasí. To je jediná slabina této zajímavé myšlenky, ale na druhé straně „neletová situace“ nastává jen zřídka. Ale létající záchranáři třeba sundávali paraglisty uvízlé na drátech vysokého napětí, na stromě, nebo dokonce na stožáru vysílače ve výšce přes 300 metrů... A zejména v době extrémních letních veder a velkého sucha se naskytlo několik případů, kdy se zásahy společné služby stoprocentně osvědčily při hašení lesních požárů.

„Při provádění letecké hlídky dne 15. 7. v rozsáhlých lesech v okolí Blanska byl posádkou vrtulníku ve 12.36 hod. zjištěn požár lesa v blízkosti obcí Vísky a Bačov.

Naplněný hasicí vak váží téměř tunu, a proto se upevňuje na pevný závěs (oko) pod těžiskem vrtulníku

V nepřístupném terénu je hašení vrtulníkem nenahraditelné

Posádka vrtulníku provedla průzkum rozsahu a šíření požáru. Jednalo se o svažité terén a požár lesa v rozsahu přibližně půl hektaru. Hlídka ohlásila požár na operační středisko HZS a vyžádala si součinnost pozemních sil. Přibližně 2,5 km od požáru byl vybrán menší rybník a po instalaci hasicího vaku bylo započato letecké hašení. Do místa požáru byl vysazen jeden

z hasičských záchranářů, který naváděl shozu vody k zamezení šíření požáru a koordinoval činnost s pozemní jednotkou, která na místo dorazila již při provádění druhého shozu. Druhý záchranář zabezpečoval spojení a situaci v místě nabírání vody z rybníka, kde se již shromáždily osoby a pozorovaly činnost vrtulníku. Při tomto požáru bylo provedeno celkem pět shozů, což představuje 4 550 litrů vody. Zásah letecké hlídky trval 66 minut. Po zvládnutí požáru a jeho převzetí pozemní jednotkou pokračovala letecká hlídka v kontrolním letu.“

Modifikací základní záchranné funkce je preventivní požární letecké hlídkování, které Letecká služba po dohodě s Ministerstvem zemědělství provádí ve čtyřech přidělených lokalitách. Při těchto letech, které se provádějí v obdobích extrémního nebezpečí vzniku lesních požárů, se kontrolují veškeré příznaky požárů, byť se jedná ve většině případů o pálení dřeva, trávy, nebo jde o dým od ohničku nebo z komínu chaty

v lese nebo v jeho bezprostřední blízkosti. Posádka vrtulníku každé takové místo prověří, a pokud se jedná o zajištěný, řízený a bezpečný zdroj dýmu a oheň, nález pouze uvede v záznamu z kontrolního letu. V případě nezajištěného, byť i malého zdroje dýmu či ohně v lesním porostu a v jeho blízkosti posádka situaci okamžitě sama řeší, nebo si případně vyžádá součinnost

u nejbližšího stanoviště HZS. Ukázalo se, že právě letecké hlídkování s možností okamžitého profesionálního zásahu umožňuje zachytit počátek jinak rozsáhlých požárů lesních porostů.

„V průběhu letecké hlídky dne 22. 7., jejíž trasa vedla nad rozsáhlými lesními porosty Křivoklátských lesů a okolím Rakovníka, byl v 16.18 hod. zjištěn vznik lesního požáru u obce Ostrovec u Jesenice. Jednalo se o začínající požár na rozloze zhruba jednoho hektaru, uprostřed rozsáhlého rovinatého lesa. Požár se rychle šířil a plameny dosahovaly výšky dvou až tří metrů. Posádka ohlásila požár na operační středisko HZS, vyhledala v blízkosti vhodný rybník přibližně tři kilometry od místa požáru a po instalaci hasicího vaku zahájila v 16.24 hod. letecké hašení. Po prvním shozu do místa největšího požáru byl jeden ze záchranářů spuštěn palubním jeřábem do blízkosti požáru a prováděl přesné navádění vrtulníku při hašení. Hašení bylo ukončeno po 40 minutách po příjezdu hasičské jednotky z obce Žihle a požár byl předán k takzvanému kořenovému dohašení. Celkem bylo při 12 shozech použito 10 920 litrů vody. Záchranář provádějící pozemní navádění byl palubním jeřábem vyzvednut z prostoru požáru na palubu vrtulníku a po demontáži hasicího vaku dokončila hlídka předepsanou trasu.“

Zkušební provoz pohotovosti služby letových posádek Letecké služby Policie ČR a Hasičského záchranného sboru sice končí, ale podle názoru plukovníka JUDr. Panenky se v této službě bude pokračovat, aniž by se čekalo na výsledky „papírového“ vyhodnocení. Dostatečně se totiž prokázalo, že letecké hašení a preventivní hlídkové lety mohou být jedním z důležitých a zcela smysluplných úkolů, které Letecká služba P ČR trvale plní. Přestože je služba organizačně zařazena jako útvar s celorepublikovou působností v Policii České republiky, plní řadu významných úkolů i mimo přímou působnost policie. Obecně lze říci, že Letecká služba zabezpečuje trvalou akceschopnost letecké techniky k plnění úkolů pro oblast vnitřní bezpečnosti státu, veřejného pořádku, integrovaného záchranného systému, krizového řízení a dalších úkolů státní správy na základě usnesení vlády, rozhodnutí ministra vnitra a sjednaných mezinárodních a meziprofitních dohod. Letecké hašení a preventivní hlídkové lety k takovým činnostem rozhodně patří.

Potvrdilo se to i při požáru takového rozsahu, jaký předtím v dané oblasti desítky let nepamatují:

„22. července v podvečerních hodinách bylo vyžádáno nasazení vrtulníku pro hašení lesního požáru v Národním parku České Švýcarsko, v blízkosti obce Jetřichovice. V 17.27 hod. odstartoval vrtulník Bell 412 vybavený podvěsným vakem a proudnicemi pro plnění z cisteren se dvěma hasičskými záchranáři ze základny letecké služby na letišti v Praze. Záchranáři ze společné služby řídili a pomáhali při plnění podvěsného vaku z cisteren. Zásah byl ukončen až po západu slunce pro nedostatek denního světla a v jeho průběhu bylo provedeno 21 shozů vody doplněné pěnidlem pro zvýšení hasicího účinku.

Většinu letošních „hasičských“ letů odlétal ředitel Letecké služby P ČR plk. JUDr. Vladimír Panenka (na snímku vpravo), často s pplk. Ing. Jaroslavem Minaříkem (vlevo) jako palubním inženýrem, druhým pilotem nebo operátorem. Zachytili jsme je před zbrusu novým vrtulníkem EC 135 Letecké služby P ČR, prvním v policejní verzi.

ni. Frekvence shozů byla u každého vrtulníku do tří minut. Rozsah nepřístupných míst byl velmi velký. Často docházelo k opětovnému vzplanutí již zvládnutého sektoru. V podvečerních hodinách bylo letecké hašení směřováno do oblasti požáru v blízkosti dětské zotavovny a dětského tábora a na hřeben kopce. Letecké hašení bylo ukončeno až s koncem denního světla. Prvním vrtulníkem bylo v tento den provedeno celkem 211 shozů vody s pěnidlem. Druhý povoláný vrtulník provedl v tento kritický den celkem 130 shozů. Hasiči ze společné služby měli na starosti navádění a pomoc při plnění vaků ze dvou cisteren.

Policejní vrtulník byl nasazen na místě požáru k postupnému dohašení nově vznikajících ohnisek i v následujících dnech. 24. 7. bylo provedeno celkem 149 shozů, 25. 7. to bylo 90 shozů a 26. 7. dalších 116 shozů. Toho dne v podvečerních hodinách bylo nasazení vrtulníku ukončeno velitelem zásahu s tím, že v případě opětovné potřeby bude neprodleně povolán zpět. Vyhodnocením všech složek se prokázalo obrovské nasazení hasičí techniky i hasičů. Pro pozemní hasičské jednotky představovalo obrovský výkon dostat se po strmých stěnách k požáru a dopravit sem hasičí prostředky. Letové posádky je měly pod sebou v hořících plamenech a dýmu. Policejní vrtulníky pro zvládnutí požáru provedly celkem 717 shozů, což představuje celkem 638 170 litrů hasičí látky. Celkem bylo v souvislosti s tímto požárem odlétáno 44,56 letových hodin.

(Připraveno s použitím materiálů Letecké služby Policie ČR.)

Přemysl LIŠKA

Foto autor a LS PČR

Druhý den bylo nasazení hasičího vrtulníku organizováno podle požadavku velitele zásahu. Z letecké základny Praha byla vyslána do místa zásahu cisterna pro doplňování leteckých pohonných hmot. Po přeletu byl proveden krátký oblet místa. Dým z požáru byl rozprostřen po celém okolí. Bylo nutné sestoupit do malé výšky a údolím doletět pod oblakem dýmu do místa nasazení a plnění vody z cisteren na louce přímo pod hořící skalnatou oblastí. Po montáži podvěsného vaku byl proveden krátký kontrolní let s velitelem zásahu a veliteli bojových úseků. Hašení bylo započato v 7 hodin. Vzhledem k rozsáhlosti požáru byl po konzultaci s GR HZS povolán další vrtulník Bell 412 letecké služby. V plném nasazení prováděly letecké hašení dva vrtulníky Bell 412, dále se do hašení zapojil soukromý hasičí letoun Dromader, který doplňoval vodu na

letišti aeroklubu Býkovec. Koordinaci náletů zajišťovala posádka prvního vrtulníku, která zde pracovala již od ranních hodin a udržovala spojení s velitelem zásahu a veliteli sedmi úseků, kteří poskytovali posádkám vrtulníků upřesňující informace.

Letecké hašení probíhalo podle nacvičené metodiky, bez problémů a koordinovaně. Bylo nutné provádět přesné cílené shozy z velmi pomalého letu. Shozy a rozprášení vody při průletu hasičího letadla neměly v tomto případě podle policejních posádek valný účinek. Teprve opakovanými shozy na určená místa z obou nasazených vrtulníků došlo k zamezení šíření požáru a jeho zvládnutí.

„Policejní“ vrtulník Bell 412 (na snímku) je neustále připraven ke startu, stejně jako jeho záchranná verze

